

Ambitienota Adviesraad Stadsmuseum (2025-2031)

#1 Behoud wat goed is, verbeter waar mogelijk

Ambitie: Stadsmuseum Lier behoudt de Vlaamse erkenning en beschikt over de nodige middelen om een kwaliteitsvolle werking te blijven realiseren.

Stadsmuseum Lier is een door de Vlaamse overheid erkend en lokaal ingedeeld museum. Deze erkenning waarborgt een kwalitatieve werking volgens de normen opgelegd in het Cultureelerfgoeddecreet. Het decreet gebruikt de internationale museumdefinitie als graadmeter voor wat een museum is en wat het museum betekent voor de maatschappij¹.

Ambitie: Stadsmuseum Lier houdt de uitgezette doelstellingen en de richting rond de basisfuncties aan

De missie van het stadsmuseum vertaalt en concretiseert de krachtlijnen van het decreet naar volgend werkingskader:

“Stadsmuseum Lier verbindt bewoners en bezoekers met het erfgoed van de stad en haar omgeving. Het profileert zich als platform waar verhalen, objecten, tradities en gebruiken uit het verleden, heden en de toekomst van de stad verzameld en gedeeld worden. Als ontmoetingsplek met hedendaagse, kwalitatieve en interactieve presentaties creëert het museum ruimte voor inspiratie, gesprek en reflectie. Daarmee levert het een actieve bijdrage om van Lier een levendige stad te maken met wortels in het verleden en de blik gericht op de toekomst.”

Het stadsmuseum kan terugblikken op volgende sterke realisaties in de bestuursperiode 2019-2024:

1. Herkennen en verzamelen van cultureel erfgoed (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen 10 en 11)
 - Het museum stelt een **collectieprofiel** op om een doelgericht verzamelbeleid te voeren.
 - Het museum maakt een inhaalbeweging inzake **digitalisering** (registreren in collectiedatabank, fotograferen en publiek ontsluiten op website²)
 - Het museum is **werkzaam in de stad**. Het registreert het erfgoed in de publieke ruimte (project erfgoed in de stad) en ondersteunt het collectiebeheer van derden (project Sint-Gummaruskerk).
2. Behouden en borgen (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen 7 en 11)
 - Er is onderzoek gevoerd naar de realisatie van een **erfgoeddepot**.

¹ "Een museum is een permanente instelling zonder winstoogmerk, in dienst van de samenleving, gericht op het onderzoeken, verzamelen, bewaren, interpreteren en tentoonstellen van materieel en immaterieel erfgoed. Musea zijn openbaar, toegankelijk en inclusief en bevorderen diversiteit en duurzaamheid. Ze werken en communiceren ethisch, professioneel en met participatie van gemeenschappen. Musea bieden een verscheidenheid aan ervaringen met het oog op educatie, genoeg, reflectie en kennisuitwisseling." International Council of Museums Belgium-Flanders, 2023

² zie: <https://www.stadsmuseumlier.be/collectie-stadsmuseum>. Sinds 2022 is de collectiedatabank raadpleegbaar via erfgoedinzicht. Het museum beheert 8800 objecten waarvan er momenteel 4160 gefotografeerd zijn online staan. Jaarlijks worden er een 500tal objecten online ontsloten.

- Er worden jaarlijks **conservatie- en restauratiebehandelingen** uitgevoerd.
 - De museale verlichting werd vervangen door **LED**.
 - Stad Lier onderzoekt de mogelijkheden rond **energiezuinige** maatregelen voor de **HVAC** van het museumgebouw.
3. Onderzoeken (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen 4 en 10)
- **Studenten** vinden de weg naar het museum om erfgoedonderwerpen te onderzoeken.
 - Tentoonstellingen zijn gekoppeld aan **onderzoek** (project Lierse Maatschappij voor Huisvesting, uitgeverij Van In, begijnhof, zilver) **door derden**.
4. Presenteren en toeleiden (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen 3 en 4)
- Grote **tentoonstellingen** (Lierse Maatschappij voor Huisvesting, Uitgeverij Van In) en kleine presentaties (Felix Timmermans 75 jaar overleden, ruimte voor water, Willemsfonds, topstukken) wisselen elkaar af.
 - Er wordt een **structureel aanbod** ontwikkeld **voor groepen en individuele bezoekers**. Materialen, methodieken en programma's zijn afgestemd op diverse doelgroeprofielen (scholen, families, anderstalige nieuwkomers, mensen met dementie, mensen met autisme).
 - Het museum **ondersteunt** een kwaliteitsvolle ontsluiting van **erfgoedplekken in de stad** (begijnhof, oud kerkhof, H.Hartkerk, Sint-Gummaruskerk, fort)
5. Stimuleren van participatie (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen 4 en 16)
- Het museum zoekt **structureel samenwerking op met groepen en organisaties**, en connecteert hierdoor met wat in de stad leeft (expo over water, oprichting waterforum, wolcollectief, kantoverleg)
 - Het museum **investeert in duurzame partnerschappen**, en ondersteunt mee hun doelstellingen (aanvulling inventaris klein erfgoed ism Intergemeentelijke Onroerenderfgoeddienst, digitaliseringsproject vlaggen en project rond bedrijfserfgoed van erfgoedcel Kempens Karakter)

Ambitie: Stadsmuseum Lier verbetert tegen 2030 haar werking op de basisfuncties en beschikt hiervoor over de noodzakelijke infrastructuur en personeel

Op het domein van **collectiebeheer**, is er nood aan één erfgoeddepot om de collectiestukken professioneel en kwalitatief te bewaren, te beheren en te behouden. Bij het bepalen van de grootte van dat depot moet voldoende rekening gehouden worden met erfgoedcollecties van Lierse verenigingen en instellingen, evenals de gestage uitbreiding van de Collectie Lier. Het depot dient duurzaam gebouwd te zijn. Het intussen verworven binnengebied biedt opportuniteiten om de in 2022 gevoerde herbestemmingsstudie erfgoeddepot te concretiseren en hieraan een politieke beslissing en het nodige budget te koppelen. (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen 11)

“Het is noodzakelijk dat de stad een duurzame oplossing voor de kwaliteitsvolle bewaring van de collectie voorziet” uit het evaluatieverslag Vlaamse Overheid, 2019.

Op het werkingsdomein **publiek**, is er nood aan faciliteiten om de doelstelling waar te maken ‘een verscheidenheid aan ervaringen aan te bieden met het oog op educatie, genoeg, reflectie en kennisuitwisseling’. Dat wil zeggen, een tijdelijke tentoonstellingsruimte, een ruimte voor lezingen of bijeenkomsten, een atelier waar scholen en families kunnen werken, een bibliotheek, leeszaal en studieplek. Ook hier biedt de aankoop van het binnengebied mogelijkheden. (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen 9)

Het bezoekersaantal stijgt. Uit de jaarverslagen stadsmuseum Lier:

- 2021: 5923 bezoekers waarvan 40% Lierenaars, 684 Iln
- 2022: 8014 bezoekers waarvan 44% Lierenaars, 1239 Iln
- 2023: 14089 bezoekers waarvan 35% Lierenaars, 1785 Iln

Stadsmuseum Lier trekt meer herhaalbezoekers aan dan gemiddeld in Vlaanderen. Dat is een mooie prestatie, want het museum richt zich bewust op de Lierenaar en hoopt deze weerkerend te ontvangen. Hiervoor is een **actief, gevarieerd en attractief programma** nodig, dat aansluit bij de noden en interesses van het publiek. En dat vraagt voldoende opgeleid personeel om ethisch, professioneel en participatief te kunnen werken zoals de museumdefinitie het voorschrijft. (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen 3 en 4)

#2 Verduurzaam de erfgoedwerking. Investeer in verbindingen met andere private en publieke sectoren en maatschappelijke domeinen.

Erfgoed maakt deel uit van de samenleving. De waarde van erfgoed wordt bepaald door gemeenschappen die er betekenissen aan geven, vanuit uiteenlopende perspectieven en maatschappelijke contexten. Erfgoedwerk is bijgevolg dynamisch. En relationeel. Sterke relaties en goed uitgebalanceerde samenwerkingen met andere sectoren en domeinen dringen zich op. Dat blijkt uit de in 2023 vernieuwde internationale museumdefinitie waarin begrippen als inclusiviteit, diversiteit, duurzaamheid en participatie zijn opgenomen. Dat blijkt ook uit de praktijk van het stadsmuseum, waar middels samenwerkingen wordt gezocht naar ene sterke maatschappelijke relevantie. Zo bijvoorbeeld met de welzijnssector voor de doelgroep senioren, anderstalige nieuwkomers en mensen met dementie. Zo ook met onroerend erfgoed rond brede projecten als de ontsluiting van de Sint-Gummarussite en het begijnhof. Die relaties kunnen verder verduurzaamd en verankerd worden.

Ambitie: Wat het museum vertelt, toont en bewaart is herkenbaar voor alle Lierenaars

Blijft de huidige museumopstelling voldoende raakvlakken houden met de Lierse samenleving? Na meer dan vijf jaar dringt deze vraag zich op. Met een kritische en meerstemmige blik kan naar de huidige thema's gekeken worden, naar hun invulling en lacunes. Gebaseerd op dit participatief proces wordt de museumopstelling aangepast. Hieruit kan een verruiming van het collectiebestand volgen, materieel en immaterieel, zodat deze representatief blijft voor wat erfgoed vandaag is. Want dat wat we belangrijk vinden om door te geven aan de volgende generaties, houdt ons onophoudelijk een spiegel voor. Deze oefening kan slechts gemaakt worden in samenwerking met anderen, die de Lierse samenleving vertegenwoordigen in al haar diversiteit. (duurzame ontwikkelingsdoelstelling 10)

Ambitie: Het stadsmuseum en erfgoed benutten optimaal hun maatschappelijk potentieel

We stellen ons in 2030 het museum voor als een plek waar alles rond Liers erfgoed te vinden is, te doen is en gebeurt. Waar zoveel mogelijk mensen komen en actief en passief bezig zijn in de context van erfgoed, onderzoek en beleving. Het museum draagt erfgoed en andere erfgoedplekken uit als materie die impact heeft op het welzijn van mensen. Erfgoed geeft aanleiding om over maatschappelijke uitdagingen te spreken en te debatteren. Het kan bestaande banden versterken en nieuwe vormen van verbinding scheppen. (duurzame ontwikkelingsdoelstelling 3 en 4)